

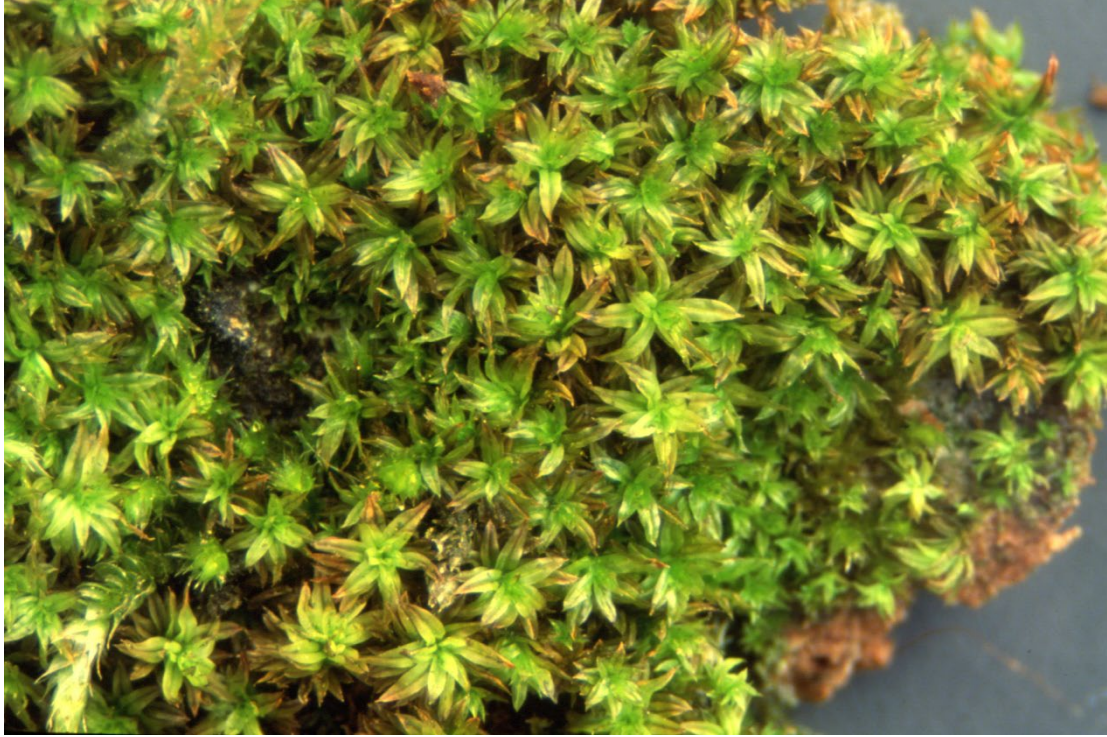
Viheruurresammal

Liten ärgmossa

Zygodon viridissimus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Lehtisammaliin kuuluva viheruurresammal on pienikokoinen ja väriltään kirkkaan- tai tummanvihreä. Se kasvaa tuppaina tai tyynymäisinä kasvustoina. Lehdet ovat muodoltaan tasasoukat. Kuivana lehdet painuvat vartta vasten ja ovat kiharaiset, kosteina puolestaan siirottavat. Hyvä kaikkien uurresammalten tuntomerkki ovat mikroskoopilla havaittavat, lehtihangoissa sijaitsevat nuijamaiset monisoluiset itujyväset. Uuuresammalet toisistaan erottavat tuntomerkit ovat mikroskooppisia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Viheruurresammal kasvaa Suomessa levinneisyysalueensa pohjoisrajalla yleensä kalkkipitoisten, varjoisten kallioseinämien raoissa tai kalkkikivilohkareilla. Kasvustot ovat usein suojaisissa kallion painaumuissa, jotka sadevesi kostuttaa vain harvoin. Ahvenanmaalla laji kasvaa puiden rungoilla. Lajia tavataan harvinaisena kalkkialueilla Ahvenanmaalta Koillismaalle.

Nykytila ja uhkatekijät

Viheruurresammalta uhkaavat kaivostoiminta, ja kallionedustojen hakuut, jotka muuttavat kasvupaikkojen puulajisuhteita. Kallionalusmetsien hakuut ovat hävittäneet lajille sopivia elinympäristöjä. Neljännes viheruurresammalen nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojelun ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan viheruurresammalen huolehditaan pienilmaston säilymisestä sammalelle suotuisana. Kallionalusmetsä säilytetään jatkuvasti peitteisinä, jotta kasvupaikan pienilmasto ei muuttuisi. Viheruurresammalen vaatimaa kasvualustaa esiintyy metsälain mukaisissa elinympäristöissä (mm. jyrkänteet) ja METSO-ohjelmaan soveltuvilla kohteilla (mm. kalkki- ja ultraemäksiset kalliot).

Lähteet

Virtanen, R. 2009. *Zygodon viridissimus* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammat. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 292–293. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>

Virtanen, R. & Ohenoja, M. 1994. Viheruurresammalen (*Z. viridissimus*) suojelu- ja hoitosuunnitelma. Oulun yliopisto, kasvitieteen laitos. 14 s + 12 liites.

Kuva: Tomas Hallingbäck